18

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Ey insanlar! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. Sakın çok aldatıcı (Şeytan) Allah hakkında sizi aldatmasın."

(Fâtır suresi, 5. ayet.)

Hadis

"Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk (insanı) iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğruluktan ayrılmazsa Allah katında "doğru-sıddîk' olarak tescillenir. Yalandan sakının! Çünkü yalan (insanı) kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi devamlı yalan söyler, yalan peşinde koşarsa Allah katında 'yalancı-kezzâb' olarak tescillenir."

(Müslim, Birr, 105.)

Ramazan Sözlüğü

İhlas:
"Samimiyet, saflık ve gösterişsizlik" gibi anlamlara gelir. İnsanın bütün tutum ve davranışlarında, inancında, ibadetlerinde sadece Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmesi, riyadan ve gösterişten uzak olmasıdır. İhlas ile yaşayan bir Müslüman, her hâl ve hareketinde sadece Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya çalışır.

Mukabele
18. Cüz

Dua

"Allah'ım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlayıp elden ayaktan düşmekten ve cimrilikten sana sığınırım. Kabir azabından sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım."

(Müslim, Zikir, 50.)

Mani

Şüphesiz birdir Hudâ
Yoluna bu canlar feda
İftar vakti oldu diye
Eyler müezzinler nida.

Şehirler ve Mekânlar

Arap Camisi

Arap Camisi'nin Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde, 8. yüzyılda İstanbul'u fethetmek için gelen Müslüman Araplar tarafından yapıldığı rivayeti vardır. Müslümanların geri çekilmesinden sonra kiliseye dönüştürülmüş ve çan kulesi eklenmiştir. Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'un fethedilmesinden sonra kiliseden tekrar camiye çevrilmiştir. Fatih vakfiyelerinde Galata Camisi olarak anılmaktadır. İspanya'daki Beni Ahmer Devleti'nin 1492'de sona ermesi üzerine, oradan göç eden Müslümanların bu cami çevresine iskân edilmeleri üzerine burası Arap Camisi adını almıştır.

Esma-i Hüsna

El-Hak

"Varlığında ve birliğinde şüphe olmayan; doğrunun, gerçeğin ve hakikatin yegâne kaynağı."

Kim daima var olan
Kâinata dön bir bak
Varlığı sabit duran
Elbette ki O el-Hak

Mustafa YILMAZ

Sofra Adabı

- Yemeğe başlamadan önce herkesin sofraya oturmuş olmasına dikkat etmeliyiz.
- Yemek masasında yayılmadan oturmalı ve başkalarını rahatsız etmemeliyiz.
- Sadece yiyebileceğimiz kadar yemek almalı, israftan kaçınmalıyız.
- Yiyecekleri seçmemeli ve beğenmemezlik yapmamalıyız.
- Yemeği kendi önümüzden ve sağ elimizle yemeliyiz.

Sahabe Hayatları

Hz. Ebu Zer el-Gıfârî

Hz. Ebu Zer, Müslüman olmadan önce kabilesinin cesur savaşçılarındandı. Putlara tapmaz, onlardan nefret ederdi. Hz. Peygamber'in İslam'a davetini duyunca Mekke'ye gitti ve ilk Müslümanlardan oldu.

Hz. Ebu Zer, İslam'ı kabul edince hemen Kâbe'nin yanına giderek Mekkelilere Müslümanlığını ilan etti. Bunun üzerine müşrikler tarafından acımasızca dövüldü. Ertesi gün bu olay tekrarlayınca Allah Resulü onu, İslam'ı anlatması için kabilesinin yanına gönderdi. Hz. Ebu Zer'in gayretleriyle kabilesinin çoğu Müslüman oldu.

Hz. Ebu Zer, Uhud Savaşı'ndan sonra Medine'ye hicret etti. Suffe'de kaldığı için zamanının çoğunu Hz. Peygamber'in yanında ve hizmetinde geçirdi.

Cesur ve dürüst bir kişiliğe sahip olan Hz. Ebu Zer, Müslüman olmadan önce sert tabiatlı bir insandı. İslam'ı kabul ettikten sonra ise fakir ve düşkünlerin koruyucusu olmuş, mütevazı bir kimse hâline gelmişti.

Hz. Ebu Zer, 653 yılında vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Hayatın yalnız dünyadan ibaret olmadığını bil. Ahiret hayatı için hazırlık yap.

Günün Sorusu

İftar vakti ne zamandır?

İftar, güneşin battığı vakittir.

Bilmece

Beğendiğin birine
Çocuğa ve bebeğe
Allah için sevince
Söylediğin kelime

Maşallah

Sure

Lokmân Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 34 ayettir. Adını 12-19. ayetlerde kendisinden bahsedilen Hz. Lokman'dan alır. Surede Hz. Lokman'ın insanlara örnek olması ve doğru yolu göstermesi için kendisine hikmet verilen salih bir kişi olduğu bildirilmiş ve oğluna verdiği öğütler sıralanmıştır.

Hz. Lokman, oğluna ilk olarak şirkten uzak durmayı ve bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeyi öğütler. Anne babaların evlatlarını büyütürken pek çok sıkıntıya katlandıklarını hatırlatarak onlara saygı göstermeyi, iyi davranmayı ve onların haklarını gözetmeyi emreder. Öğütlerin devamında namaz ibadetini hakkıyla yerine getirmeyi, iyiliği yaymayı ve kötülükten sakındırmayı tavsiye eder. Bunları yaparken insanın, karşısına çıkabilecek zorluklara sabretmesi gerektiğini de vurgular. Hz. Lokman, son öğütlerinde adap ve nezaket kurallarına dikkat çekip bir kişiyle konuşurken yüzünü asmak, insanları küçük görmek, kibirle yürümek ve insanları rahatsız edecek şekilde bağırarak konuşmak gibi kötü davranışlardan sakındırır. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Lokman'ın bu öğütlerine yer verilerek Müslümanların bu öğütlere uygun hareket etmeleri emredilmiştir.

Şiir

Bizim Şarkımız

Kırılır da bir gün tüm dişliler
Döner şanlı şanlı çarkımız bizim
Gökten bir el yaşlı gözleri siler
Şenlenir evimiz barkımız bizim

Yokuşlar kaybolur çıkarız düze
Kavuşuruz sonu gelmez gündüze
Sapan taşların yanında füze
Başka âlemlerle farkımız bizim

Kurtulur dil tarih ahlak ve iman
Görürler nasılmış neymiş kahraman
Yer ve gök su vermem dediği zaman
Her tarlayı sular arkımız bizim

Gideriz nur yolu izde gideriz
Taş bağırda sular dizde gideriz
Bir gün akşam olur bizde gideriz
Kalır dudaklarda şarkımız bizim...

Necip Fazıl Kısakürek

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan, dua mevsimidir. Oruçlu, ağırlıklarından, bedeni yüklerinden azade olmuş, hafiflemiş, bütün hücreleriyle âdeta öze dönmüştür. Dua etmeyi, Rabb'e sığınıp O'ndan dilemeyi öğretti, bundan daha güzel kazanım ne olabilir?

Bilal Kemikli

(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 47.)

Oruç ve Diriliş

(Oruç önce eşyayı diriltir. Elbet, eşyanın bu dirilişi insan açısından bakılıncadır. Eşya insana göre dirilmiştir oruçla demek istiyoruz. Evet, oruç ilkin göze, dudaklara, damağa ve sonra düşünmeğe, hayal gücüne tesir eder. İnsanın idrak ve yorumunu değiştirir. Duygularımız, düşünüş ve hayal edişimiz değişince, bizdeki dünya tasarımı da değişmeye başlar. Artık, ne uyku eski uyku, ne yediğimiz yemekler eski yemeklerdir. Sıcak bir yaz gününden sonra iftarda içtiğimiz ilk bir bardak suyu, hiçbir gün farkına bile varmadan içtiğimiz bir bardak suyla değiştirir misiniz? İftar yemeği, dış ölçülerle, her günkü akşam yemeğimizden farklı olmadığı halde, neden o hiç unutulmaz, öbürleriyle hiç hatırlanmaz? Sabah kahvaltılarında her gün yediğimiz zeytinle, oruç açan zeytin taneleri arasındaki diriliş ve dirilik farkını açıklamak bile fazla.

Her günkü dünyamızın nimetleri, üstün insanlar (yani veliler ve o yolda olanlar) müstesna, insan için bir kâğıt lezzetindedir ve fevkalâdeliklerini yitirmişlerdir gözümüzde. Eşya da öyle, evren de öyle. Fakat oruç dünyasına ayak basar basmaz biz, sanki kabuk bağlamış dünyanın ölü zarı yarılır ve içinden taze bir dünya baş gösterir. Kül dökülür ve altından ateş boy verir. Yumurtanın kireç kabuğu kırışır ve içinden ateş sarısı canlılık sıçrar. Cansız eşya bile, gözümüzdeki cila yüzünden yeni bir renk kazanır. Daha doğrusu, renk daha şiddetle ve daha derin idrâk edildiği için, oruçla birlikte, artık kırmızı daha kırmızıdır, yeşil daha fazla yeşil.

Sezai Karakoç
(Samanyolunda Ziyafet Oruç Yazıları, Diriliş Yayınları, 20. baskı, İstanbul, 2022, s. 72-73.)

Dünyada Ramazan

Lübnan

Lübnan'da Osmanlıdan miras bir gelenek olan "ateş topu", orucun bittiğini ve iftar başlangıcını belirtmek için kullanılır. Akşam vaktinin girmesiyle patlatılan topun sesini duyan Müslümanlar oruçlarını açarlar.